

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšla vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrletno 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge Evropejske dežele 8 K. Kdor hoče sam po nje, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisni se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pefitvrste za enkrat 48 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglaševanje primeren popust. V oddelku „Mala oznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezapete reklamacije so pošiljane pravočasno.

Mi hočemo!

Pretekli petek (3. majnika) je ministrski predsednik Seidler v seji klubovih načelnikov napovedal, da se misli na Jugoslovane pritiskati zavoljo njih agitacije za lastno državo. Tako želijo Nemci. In ker se Nemcem menda mora vse ugoditi, se bo jim tudi v tem ustreglo. Kako, še ne vemo. Pravijo, da se bo prepovedovalo zborovanja, da se bodo časniki zaplenjevali bolj strogo, da se bo preganjalo jugoslovanske duhovnike in uradnike in ne vemo, kaj še vse.

Naj pride čez nas, karkoli hoče, mi se ne bojimo. Prestali smo preganjanja začetkom vojske, prestali bomo tudi vsa druga preganjanja. Samo to vemo, da se misli ne dajo s preganjanji udušiti. Kjer nastopijo preganjanja, je znamenje, da so vsa druga sredstva proti mišljenju celega naroda brez vpliva in da je sila še edino upanje. Toda zgodovina vseh vekov uči one, ki poslušajo zgodovino, da je sila proti narodovemu mišljenju najslabše sredstvo.

Mi smo siti narodnih bojov z drugimi narodnostmi, osobito z Nemci. Mi hočemo mir in zato hočemo strogo ločitev med seboj in drugimi narodnostmi. Kar je naše, naj bo naše, kar je tuje, naj ostane tuje. O svoji usodi hočemo sami odločevati, naj si bo v političnem, kulturnem ali gospodarskem oziru. Jerobov ne rabimo več. Nismo več otroci. Gospodarji hočemo biti, ne sužnji.

Ravno ker hočemo samo svoje pravice, ker ne bomo Nemcem nič hudega, ker hočemo narodnostni mir in gospodarski ter prosvetni razvoj, ker hočemo samo, kar je pravica, zato ne odstopimo niti za las od naše jugoslovanske države. Naj nas zasmehujejo, zmerjajo, preganjajo, zapirajo ali obešajo, naša zadnja beseda ostane: Mi hočemo Jugoslavijo!

Naj pride čez nas karkoli hoče, mi vstrajamo!

Brez okrajnih glavarjev.

Kmalu bomo na Slovenskem Stajerju brez okrajnih glavarjev. V Mariboru, Celju, Slovenjgradu

in Lutomeru nimamo okrajnih glavarjev. Mariborskega Weissa se zaradi protislovenskega uradovanja morali odpoklicati, celjskega glavarja so izjedli celjski nemškutarji, osobito Claryjevi uradniki, slovenjgraški je bil odpoklican v ministrstvo, a ljutomerski je odšel zaradi starosti v pokoj. Tako več kot polovica slovenskih glavarstev nima več glave.

Nepoučeni ljudje nemara mislijo, da hoče grof Clary počakati, da se ustanovi jugoslovanska država, ki si naj sama nastavi glavarje, katere si hoče. Kdor tako misli, ne pozna grofa Claryja in njegovih najbolj svetovalcev. V Gradu se zelo veliko bavijo z novimi glavarji za Slovenski Stajer. Toda uradnistvu na čast moramo reči, da ni toliko zagriženih naših „prijateljev“ med njimi, kakor bi si grof Clary želel. Le eden mu je baje po godu, ki dobro sodi za Slovenski Stajer, to je celjski Fasching. Verjamemo.

Imenovanje okrajnih glavarjev za Slov. Stajer bo baje, kakor slišimo iz nemških krogov, krepka zaščita za Slovence. Dandanes je vse mogoče. A tudi to nas ne bo ustrašilo. Grof Clary bo odšel, a Slovenci bomo ostali kljub zaušnicam. Mi se čutimo tako močne, da nas Claryjeve „zaušnice“ ne bodo niti najmanj spravile iz ravnotežja. Kar same Weiss in Fasching se nam naj nastavi, za našo stvar bo to najboljše.

Naše stališče je in ostane: Med slovensko ljudstvo spadajo slovenski uradniki. Vse drugo je od zla.

Nova pota.

Ker se je nedomovinsko gibanje med nemškimi nacionalci začelo silno širiti in ker se je menda pritiskalo tudi iz Berlina, naj se ugoti nemškim zahtevam, je ministrski predsednik Seidler v petek, dne 3. maja, v seji načelnikov državnozbornih strank — katere pa se Čehi in Jugoslovani niso udeležili — izjavil, da hoče vlada ugoditi nemškim zahtevam, da tako vsaj za nekaj časa zamaši vsenemškimi kričanjem njih široka usta.

Češke namerava vlada, kakor je to nemška želja, razdeliti v dva dela: v češki in nemški del. Za sedaj bo imenovanih več okrajnih glavarjev, katere zahtevajo Nemci. S tem hoče vlada napraviti močno črto čez deklaracijski program Čehov, da bi se združile vse češke in slovaške pokrajine v veliko češko kraljestvo.

Te kar namerava vlada odrediti na severu sama, tega na jugu ne priznava. Na Češkem loči Čehi od Nemcev, pri nas pa noče dati Jugoslovanom nobene samostojnosti. Seidler je namreč izjavil, med drugim, da obstoja jugoslovansko vprašanje, a ne ve, ali se bo kedaj ustanovila Jugoslavija. Izključeno to ni, tako je rekel. Seidler sodi, da Avstrija sama tega vprašanja ne more rešiti, temveč le skupno z Ogrsko in Bosno. Krajev pa, ki so na potu do Adrije (t. j. slovenske pokrajine), se ne bi moglo pritegniti k Jugoslaviji (ker mejijo ob Nemce in ker hočejo imeti Nemci prosto pot do Adrije). Pač pa obljubila

LISTEK

„Pranger“.

(Januš Golec.)

Naravno lepa in mično prikupljiva je naša rodovitna dolinica, ki je položena na lahno ob Sotli od Rogatca do Save. Lepa je ta dol kot knetsko deviško dekle, ker ne opazuje njenih ledenih niti železniški pas. So nam hoteli posvetiti pred vojno v naše tiho mirne obsoletske kraje s tlečo tresko napredno dobrega prometa; uvedli so avtomobilno zvezo med postajama Grobelno in Brežice. Upihnila je ta prometni žarek sapa vojne, ki nam je rekvirirala samoderž.

Radi našega pradedno podedovanega sovraštva proti uvedbi vsakršnih novodobnih novotarj se giblje tudi naše življenje na znotraj ter zunaj le bolj v obsegu sotlske doline. Smo bolj revni, da ne rečem heraci, kar se tiče spomina vrednih dogodiljav, pa še te, kar nam jih hrani ustno izročilo, rajše obdržimo za se, ne bahaje se z njimi pred svetom. — Kranjsko zakotne Višnjegore je raztrobil po poljih javnosti z verigo priklenjeni polž; Stajerske Lemberžane v stolp potegnjeni bik; mi ob Sotli pa hranimo ter čuvamo se dandanes nekaj, kar ni ne polž, ne bik, ampak priprosto kamenit — „pranger.“

Če se ne bom zameril preveč na debelo svojim rojakom, bom izpustil iz skrbno zamašene Noetove barke sotlske doline našo tajno negovano svetinjo, že davno doigrano vojno povest: „O prangerju.“ Pozi-

dana ter uprta je ta resnična dogodba edino le na temelj ustnega izročila, ker smo se še v naših krajih otepali doslej precej uspešno potomstvu nadležnih muh — zgodovinskih razbrskavanj in zapiskov.

Bili so časi in sicer v srednjem veku, ko niso si vele naše kraje samo po zlahni vinski kapljici, ampak po mogočnih gradovih, ki svedočijo liki orlova gnezda, da je bila sotlska dolina v dobi grajskega kraljestva javnosti bolj dostopna kakor dandanes. Te stare, utrjene stavbe so bile tudi gotovo vir po imenu z ograjo tržkega naslova obdanemu Podčetrku in Podsredi. Edini St. Peter, nekdanji kunšberski suženj, se še vica in pokori v prahu ponižnih vaških pravice. Po naravni legi, bogastvu, prometu in prebivalcih pravično sojeno, zavzema Sv. Peter pod Sv. gorami, po naslovu sicer samo vas, med trgoma Podčetrtek in Podsreda prvaško mesto. Sodil bom po človeško, če trdim, da se je prelevil naš Podčetrtek, odkar mu je odvzet pas okrajne ceste, v precej dolgočasni, v kot poslavljeni kraj. Podčetrto odlikuje prehod okrajne ceste, in vendar se mnogoteri obiskovalci obotavljajo vpraša: „Ali je to selo ali je trg?“

Če se voziš po cesti mimo Podčetrka po z vami posejani sotlski doli, te pogladi prijetno po obeh in sreca za strnim Srebernikom pogled na vas Sv. Peter ob vznožju znanih Sv. gor in mogočnih kunšberskih razvalin. Sv. Peter ti že nazdravlja od daleč vsled lege in tržke razvrstitve hiš kot prijazen trg: žalibog po pravicah samo — vas! Sv. Peter je posedal še v drugi polovici 17. stoletja kunšberski grad, ki je pa razpal v razvaline z vabljivim razgledom po vrtu zornje sotlske doline.

Primoran pa sem priznati, da še čuvata sedaj

raz višin na zunaj dobro ohranjena gradova naša trga: Podčetrtek in Podsreda. Na eni strani prav lepo leželi Sv. Peter v kritju razvalin; na drugi strani bolj samotna Podčetrtek in Podsreda, a stražena od gradov, ki se ustavljata že skozi stoletja razpadno naskakujoči sili časa. Odtod tudi lepi Sv. Peter z grobljami — vas; Podčetrtek in Podsreda s sokolsko ponosnimi grajskimi stavbami — trga.

Ob celi Sotli na stajerski strani je opazovati že od nekdanj na prebivalcih nerazumljivo samozavest, premnogokrat neopravičen ponos in trmoglavost. Iz tega čudnega obsotlskega keliha ponosa so pocuknili v najdaljših požirkih Sempetrani. Ponosno samozavestni liki orli: na papirju pred javnostjo in po paragrafih samo le — vaščani, to je že izza dobe davnih pradedov sempeterskih potomcev prirojena bolezen. Že pred davnimi leti in dnevi zavidajo in odrekajo vaški Sempetrani Podsreda om tržke pravice z na zunaj pritaženo, na znotraj globoko zaraslo zavistjo. Iz sovražno zavistne vrzeli, ki loči vas od trga, se je užgal, vzplamtel in še tli v sroci vseh St. Petranov pohlep po posesti tržkopravnega „prangerja.“

Prva potom spomina ter jezika izročena podlaga prangerske zgodbe sega v davne čase, katerih ne označuje nobena zabeležena številka. V teh minulih dneh je še gospodoval nad ponosnim St. Petrom — kunšberski grad. Vendar za kunšberskega gospodstva baje ni igral St. Peter prve vloge, ampak vas ob vznožju gradu, Leskovec po imenu. To selo je bilo po pravljici trg s prav vsemi pravicami, prednostmi in vidnim tržkim znakom — prangerjem.

Seidler, da se hoče ozirati na vse druge narodne zaveste Slovencev. Vlada ne bo več trpela agitacije, ki šuva narodnosti drugo proti drugi, dovoljuje pa mirno in stvarno razpravljanje o jugoslovanski državi. Ministrski predsednik hoče nastopiti z vsemi zakonitimi sredstvi proti agitacijam, ki ogrožujejo mir med narodi in sicer tudi proti agitacijam z nemške strani. Bati se je, da vsled razpaljenih narodnih razmer ne bo mogoče v državni zbornici mirno zborovati. Vsled tega je vlada odredila odgoditev zasedanja državne zbornice, ki bi naj imela že dne 7. t. m. prvo sejo, za več tednov.

Nemci so z veseljem vzeli Seidlerjevo izjavo na znanje, vsi drugi pa: socialni demokratje, Poljaki in Italijani so odločno ugovarjali zoper to, da se zasedanje zbornice odgodi. Čehi in Jugoslovani pa so poslali pismen protest proti novim vladnim načrtom — naperjenim proti Slovanom — in proti odgoditvi drž. zbornice.

Večina Nemcev je zadovoljna s Seidlerjem, da hoče ugoditi vsaj nekaterim nemškim zahtevam. Na Češkem dobijo svoja okrožja na skodo Čehov, Slovenijo hoče Seidler obdržati kot pokrajino, po kateri lahko Nemci zidajo svoj most do Adrije, ustaviti hoče jugoslovansko gibanje in menda celo zopet preganjati rodoljubne Slovence. Hrvatoma obljubuje, da ni izključeno, da dobijo svojo veliko samostojno državo. Ne se odrežejo Slovincem in kajpada če to dovolijo gospodje Madžari.

Seidler pripozna možnost jugoslovanske države. On dobro ve, da je jugoslovanska misel, misel po naši svobodi in rešitvi izpod tujega jarma, postala tako mogočna, da se ne da več zatreti, a mož bi rad ločil Slovence od Hrvatov. Seidler torej na nemški pritisk Slovencev ne mara pridružiti drugim Jugoslovanom. Njegov naslednik pa bo najbrž že prišel do spoznanja, da se Slovinci ne morejo odcepiti od Jugoslovancev. Upamo, da bo mož, ki bo sledil Seidlerju, to že rad priznal.

Prihodnja doba bo menda za nekaj časa zopet trnava doba za Slované. A samo za nekaj časa. Val narodne zavesti med Slovani, in sicer med Čehi, Jugoslovani in Poljaki je postal zadnji čas tako mogočen, tako velik in tako silen, da ga ne bo ustavil noben Seidler, noben Nemeček, nobena vlada. Če bomo tudi trpeli, bo trpljenje le kratko. Trpeli bomo za narod in za njegovo toliksrčno zaželjeno svobodo.

Glavno delo je že opravljeno. Do zadnje gorske koče je že prišel glas naše majniške deklaracije. V najpriprostejšo slovensko dušo je že padla iskra narodnega navdušenja. Mogočno in silno plamti plamen narodne samozavesti in neomajnega zaupanja v lastno silo in v boljšo bodočnost. Dokler to ostal narod sebi zvest, se bodo razbili ob njegovi skalnotrdi volji vsi črni sovražni naklepi. Ne Seidlerji, ne Nemci, ne vlada nas Jugoslovane ne bodo razrušili. Boz nas je združil: Dal nam je skupno zemljo in skupen jezik. In kar je Bog združil — Nemci nikdar ne bodo ločili.

Slovinci! Jugoslovani! Pogum in vztrajnost! Zmaga bo na naši strani! Jugoslavija pod slavnim žezlom Habsburžanov se bo ustanovila, če ne danes, pa jutri. Sedaj govorijo in se veselijo Nemci, (teda) pa bomo govorili in se veselili Jugoslovani!

Tedaj, ko sta se zastopala oko postave graščak in berič, je bilo nekako zunanje znamenje sodne pravice sramotilni kamen ali pranger, da rabim strokovnjaki izraz. Bil je to, kakor se vidi še danes, iz kamna izklesan, stirovoglata steber, z verigo na sredini in postavljen na kamenit podstavek. Ob ta steber so privezovali navadno grafski beriči zasačene tatove ob nedeljah, praznikih in javnih shodih, da so jih videli in spoznali vsi mimoideči. To izpostavljenost ob prangerju je bilo za uzmoviče kaj zdravilna kazen, ki bi se imela v sedanjih časih čudežno moč za predolge prste, da ni odpravljena. Pranger je imel prvotno dokaj enostaven pomen. Seve, postavljen je bil navadno samo v večjih krajih, na sredini trgov, ki so poganjali ob vznožju gradov. S časom se je pa razvilo neopravičeno mnenje, češ: **na posest prangerja** je navezan obenem tudi naslov „trg“ s pravicami vred. Ustno izročilo pomneči Sentpetrani trde celo sedaj, da je bilo selo Leskovec trg, s sramotilnim prangerjem, stoječim tik ob že podrti cerkvi sv. Jakoba.

V dobi, ko so uživali Leskovčani težke pravice, se še niti sanjalo ni Podsrčanom, da bi si bili upali lastiti tržanstvo. Tedaj še vaško skromni Podsrčani so kosili seno ob Sotli pod Kunšbergom. Pri košnji in sušenju krme so jih zbadali, dražili in psovali bahati Sentpetrani kot z grajsko peto teptane, slamostruhe seljake. V povračilo za te jezične pike so odpeljali Podsrčani v temni noči s kunšberškim senom vred tudi leskovsko tržkega — prangerja. Svojega zmagovitega plena pa se niso upali postaviti na javnem prostoru, ampak so ga skrbno in varno poskrili.

Po izgubi prangerja se je prelevil tržko bahavi Leskovec v priprosto vas, katera nam je danes znana pod imenom Kunšberg.

Po ugrabljenju leskovskega prangerja je začel hirati in propadati celo kunšberški grad, dokler se ni razsul v razvaline. Za razpadlim gradom je pobegnil tudi tržki patron sv. Jakob iz svtjega rasklopčane bivališča, preselil se je na podstrešje Knaetske hiše, kjer še čaka danes ves v sečah in žvojedah nekdanji v kak dostojnejši brum božji.

D. življaji starega kmeta

(Dopis iz Savinjske doline.)

Da smo Slovenci razdeljeni na več kronovin, je pač nasim sovražnikom precej olajšano delo — delo potujčenja. Zato tudi ima narodno življenje v posameznih deželah različne slike v boju za naš narodni obstoj. Najhujše se je pač godilo in se godi koroškimi Slovincem. Kakor sem se že sam prepričal, menda res ni nikjer bolj zagriženih poturic kot na Koroškem. Pred 51 leti sem šel s savinjskimi romarji tudi jaz na Sv. Višarje. Prišedši v Trbiž, se okrepečamo v eni tamošnjih gostiln (železnice takrat še ni bilo). Osojbe nas je prijazno sprejelo ter se razgovarjalo z nami v našem jeziku; ko pa pride gospodar gostilne v sobo, pokliče svoje ljudi v stran ter jim je prepeval z nami slovensko govoriti. Že takrat sem si mislil: Boljši so še naši nemčurji, da saj tedaj, ako mu prineseš denar, rad govori slovensko. Leta 1879, do sem bil župan, dobim iz Velikoveca nemški dopis zaradi pristojnosti neke Hedvige Kolšek. Dopis sem rešil v slovenščini. Seveda sem s tem po nemčurški pameti storil veliko pregreho, tako, da je dotično županstvo pisalo na okrajno glavarstvo v Celju, da naj nas prisili nemško uradovati. Tedajni okrajni glavar Hass je bil pravičen mož ter je odgovoril, da tega ne more storiti, kajti tukajšnje občine uradni jezik je slovenski.

Pred kratkim sem imel opravke v neki bližnji tovarni. Da bom na svojih tleh govoril slovensko se razume. Ko pa to sliši neki nemški uslužbenec, baje od Trbiža doma, me oblastno nahruli: „Hier muss man deutsch sprechen!“ (Tukaj se mora govoriti po nemško!) Kakor sem slišal, je tovarnar tega prenapetneža tudi kmalu potem odslovil.

Pred nekaj leti je prišel večkrat k meni dobro znani koroški nemčur kupovat oral zemlje, ki leži pri okrajni cesti blizu kolodvora. Videvši, da se ne iznebim njegove nadležnosti, sem mu v obraz rekel: „Da, ako bi tudi bila zemlja naprodaj, vam je ne bi prodal za nobeno ceno!“ Na ta način sem se ga odkrižal.

Naši nemčurji tako radi povišujejo nemščino, češ, z nemščino se pride križem sveta, s slovenščino pa samo od Spielfelda do Trsta, pa to ni resnica. Leta 1910 sem se udeležil romanja v Jeruzalem. Ze na ladji nisem slišal od ladijskih uslužbencev druge govorice kot hrvaščino in nekaj malega laščine. Ko smo stopili v Jafi na azijsko zemljo, nismo slišali nobene nemške govorice, pač pa slovensko; bile namreč so ondote služkinje doma menda iz Istre ali iz Gorjske. Tudi v Jeruzalemu sem naletel na nekoga Rusa, kateri je slišal slovensko govorico. Pride k meni in sva se tudi razumela za silo, četudi do takrat še nisem z nobenim Rusom govoril. Tudi z več tamošnjimi Slovenci sem govoril. Nekateri mojih tovarišev so se peljali k Mrtvemu morju. Pravili so, da so našli tam več Hrvatov. Leta 1913 sem bil v Rimu. Tudi tamkaj sem govoril z dvema Slovincema, enim Hrvatom, Poljakom in Čehom. Tako je pač resnica, kakor pravi že stara pesem: „Slovan povsod brate ima.“

Motil bi se, kdor bi mislil, da sem sovražnik nemškega jezika, nasprotno, samo na prvem mestu je

Kakor se je pogrezal Leskovec v propad na stavbah, pravicah in ugledu, rasel je njegov sosed Sv. Peter in se šopiril brez prangerja in tržanstva. V letih razvalin kunšberškega gradu in leskovskih tržkih pravic so postavili Podsrčani vjetega prangerja na sredino svojega sela in izprosili so si tudi tržke pravice. H kamenitemu prangerju jim je bilo dovoljeno in podarjeno še leseno, raznobarvno poslikano žezlo.

Vsi ti papirju ter črkam zaupani stavki so seve samo ljudska pripovedka, kateri manjka vsake zgodovinske podpore. Sem se pač drznil ziniti v javnost, ker sem ulovil in pobral iz že ostarelih moških in ženskih ust. Dejansko dokazana resnica pa je: **razsul se je v groblje ponos Sotle — kunšberški grad.** Domnevanega trga Leskovec s prangerjem v red ni več; pač pa je zaostala v preponosnih Sentpeterskih sročih klica zavesti: **Bili smo nekdanj tržani, pa izgubili smo te pravice.** Menda popelje kak Sentpetran še svojega nedoraslega sinka na strmičasi klanec Skopečno, kazaje mu v smeri proti Podsrčiji z osveto obetajočim opominom:

„Sinko moj. Tukaj v tem podsrečkem kotu čakajo vstajenja naše kradljivo potatene tržke pravice.“ Odtod mrznja v mladih, moških in starih Sentpeterskih sročih do menda v prangerjevi zadevi res nedolžnih Podsrčanov.

Pravljica brez resnične podlage je rodila naslednji krvavi boj za posest kamenitega prangerja.

Prismehljala se je pomlad leta 1882. Velikopodni prazniki 9. in 10. aprila 82. leta so bili spomladansko mehko topli in jasno lepi. S štajerskih in sošedno hrvaških gričev so odmevali nešteti topiči, katerih grom se je valil in lomil po sotliki dolini. V sroce segajoče pritrkavanje sedaj zaplenjenih gorskih zvonov je vabilo milo šepetajoče in proseče Sentpetrane k vstajenju, ki se je obhajalo pred vojno v tej župniji v mogočnem sprevodu ob ovilu, pisku in bobnanju **Onašče godba na plati.**

Za velikopodno nočjo pa nas potiska hudo rogla velikopodni pranger, ki se ni bil od nekdanj po-

pač materni jezik. Mojih pet sinov zna nemški, trije so se naučili v šolah, dva pa pri vojakihi nemškega jezika, pač pa sovražim one, kateri bolj čislajo tujega kot pa svoj materni jezik. Že po naravi mora človek svoje bolj ljubiti nego tuje. Glejte n. pr. otroka, tudi ako še ima tako revno mater, raje bo šel k njej, kot pa k še tako lepi in imenitni gospej. Žal, da je mnogo Slovencev, ki se štejejo med narodnjake, pa se pri vsaki priliki poslužujejo nemškega jezika, n. pr. na železnici, na pošti, v trgovinah in pri raznih uradih. Proč s to pasjo ponižnostjov Kajti potem ti Nemci res mislijo, da so oni gospodje naše zemlje, Nemeček je že itak po svoji naravi bolj ohole narave.

Pred kratkim je prišel k meni kakih 13 do 14-letni deček nemške narodnosti prosit za kruh. Vprašam ga v šali: „Bist Du ein Schwab?“ (Ali si Švab) Hujše bi ga ne mogel razkačiti, nego sem ga s tem. Dopadlo se mi je od njega, da je tako ponosen na svoj jezik. Nasprotno pa, ako Nemeček nazivlje Slovence z vindišarjem, se bo malokateri čutil razžaljenega.

Tudi Nemci so dobri in pošteni. Ko sem bil nekoč na Dunaju, sem vprašal policaja za ulico, katero sem iskal; bil je tako prijazen, da je šel z menoj in mi jo pokazal. Nasprotno se mi je pa zadnjič prigodilo v Mariboru. Vprašam nekaj policaja, nakar mi ta osorno odgovori: „Teh verstehe nicht windisch!“ (Ne razumem slovensko.) Ako bi se bil poslužil nemškega jezika, bi mogoče dobil bolj prijazen odgovor. Skandalozno je, da v tako malem mestu, kjer je med Slovenci le peščica Nemcev in nemčurjev, ne zna, oziroma noče znati policaj obeh deželnih jezikov. Zato pa tudi ni čudno, da se je naše slovensko ljudstvo tako krepko oprijelo rešitve, katero mu more prinesiti le neodvisna Jugoslavija pod habsburškim žezlom, ker le na ta način pridemo iz tega neznosnega položaja do pravic, katere grede vsakemu narodu.

Žvepljanje proti trtni plesnobi.

O tem piše znani strokovnjak v vinogradništvu g. Skaticky (na Kranjskem) sledeče:

Trtna plesnoba ali oidij povzroča zlasti v letih z vročim poletjem mnogo škode na grozdju. To sme opaziti pri nas posebno v zadnjih dveh letih. Ker glivica te bolezni prezimuje na trti, se razvija bolezen posebno hudo tam, kjer se je enkrat vgnezdila. Zato se je je treba bati posebno tam, kjer je že v preteklih letih škodo delala. Trtna plesnoba se zatira pozimi na lesu z mazanjem z raznimi, žveplo vsebujočimi snovmi, zlasti z žveplenoapneno brozgo. V poletnem času je pa najboljšo sredstvo proti njej drobno zmleto žveplo, s kojim je treba trte, zlasti pa še grozdje, ob lepem, solnčnem vremenu vsaj trikrat na leto dobro poprašiti. Ker finega, čistega žvepla med vojsko ni dobiti, moramo seči po drugih, nadomestnih sredstvih. Od teh so se tekom zadnjih let preizkusila in za najboljša spoznala naslednja tri sredstva:

Natrijev tiosulfat ali salojidin. To je bolezen odvrtajoče sredstvo, ki se ga rabi

svečen tolikanj službi božji, kakor pa zabavi v krogu prijateljev doma ali v krčmi. Če kdaj v letu so polne tri Sentpeterske gostilne na velikonočni ponedeljek. Teza popoldne in večera pač vidiš za glasno gostilniško mizo ob žaru domače vinske kaplje vse Sentpetrane od zadnjega pastirja do samega g. župana, g. župnika s kaplanom, g. nadučitelja s podložnim osebjem ter vse krilate gospice slovenske, včasih pa tudi nemške besede.

Dne 10. aprila so sedeli pri skupni mizi v St. Petru pri Gabronovem Karlu v posebni sobi mogočnjaki po dostojanstvu ter žepu in pisnenki. Predsedoval je družbi obče spoštovano priljubljeni vaški župan ob desni svojo desnico — g. župnika, ob levi svojo levico — g. nadškofnika. Duša zabave poleg čebljajočih gospa ter gospic pomladne, letne, jesenske in že zimske dobe, je bil padar g. Lukežič. Sentpetrani se tedaj niso posedali domačina ovenčanega z naslovom: Dr. vsega zdravilstva! kot sedaj, ampak le bolj enostranskega padarja, kateremu so pa zaupali odkrito dušno in telesno plat svojega človeškega bitja.

Kristalni „Sentpetran“ je nagnal proti večeru naši družbi nekaj krvi po žilah in navdušenosti v sroce, ki si išče duška v rajanju in odmevu domače pesmi. G. župnik je dvignil svojega rojstva in duhovne izobrazbe dostojanstvene ude in napil županu. Župan je odgovoril vaško skromnih izrazov duhovnemu prvaku vasi in fare. Začele so frčati in frlotati napitnice v proslavo na polju izobrazbe se trudečemu školništvu, na kaplana in padarja, dokler se niso porazgubile v preglasnem krohodu ženske družbe, ki je po naših krajih bolj nedostopna ter nepotrpejljiva pri preradodarnem besednem kadilu. Mladobčki solmošter, pevec-baritonist, a ne govornik, je zamenocal nestrno na sedežu, se krepko odkaljaj pri zakrožil kar sam v šipa stresajočem baritonu Sentpetersko hinano:

Paelepa si sotlika kotina,
Sv. Petra v tobi je vas.
Kunšberški opazuje te,
naši Podsrčani za te gre.

(Dopis priložen.)